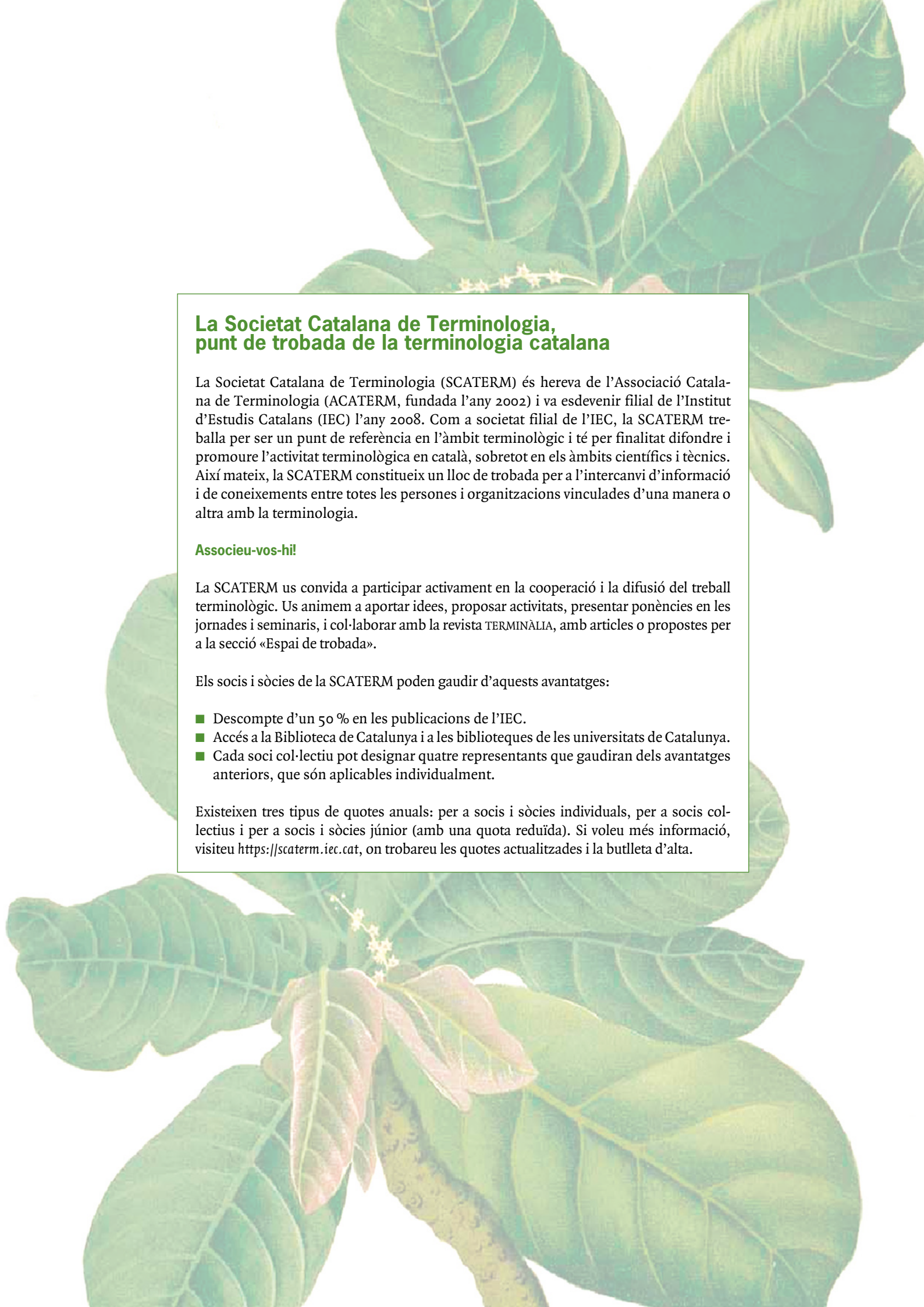

terminàlia

REVISTA SEMESTRAL
NÚM. 31 · JUNY 2025
ISSN: 2013-6692 (impresa);
2013-6706 (electrònica)

La Societat Catalana de Terminologia, punt de trobada de la terminologia catalana

La Societat Catalana de Terminologia (SCATERM) és hereva de l'Associació Catalana de Terminologia (ACATERM, fundada l'any 2002) i va esdevenir filial de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) l'any 2008. Com a societat filial de l'IEC, la SCATERM treballa per ser un punt de referència en l'àmbit terminològic i té per finalitat difondre i promoure l'activitat terminològica en català, sobretot en els àmbits científics i tècnics. Així mateix, la SCATERM constitueix un lloc de trobada per a l'intercanvi d'informació i de coneixements entre totes les persones i organitzacions vinculades d'una manera o altra amb la terminologia.

Associeu-vos-hi!

La SCATERM us convida a participar activament en la cooperació i la difusió del treball terminològic. Us animem a aportar idees, proposar activitats, presentar ponències en les jornades i seminaris, i col·laborar amb la revista *TERMINÀLIA*, amb articles o propostes per a la secció «Espai de trobada».

Els socis i sòcies de la SCATERM poden gaudir d'aquests avantatges:

- Descompte d'un 50 % en les publicacions de l'IEC.
- Accés a la Biblioteca de Catalunya i a les biblioteques de les universitats de Catalunya.
- Cada soci col·lectiu pot designar quatre representants que gaudiran dels avantatges anteriors, que són aplicables individualment.

Existeixen tres tipus de quotes anuals: per a socis i sòcies individuals, per a socis col·lectius i per a socis i sòcies júnior (amb una quota reduïda). Si voleu més informació, visiteu <https://scaterm.iec.cat>, on trobareu les quotes actualitzades i la butlleta d'alta.

SUMARI

EDITORIAL

Aquest número	5
----------------------	---

ARTICLES

Adéla Kotatkova La terminologia de la cirurgia vascular en català	7
Ludovic Masson, Rosa Estopà Diccionaris especialitzats escolars: caracterització de la definició segons el nivell d'aprenentatge	18
Núria Bel Un vocabulario básico de los modelos grandes de lenguaje: una explicación y 25 términos	27
Pere Renom i Vilaró A cavall dels noms comuns, la forma natural d'anomenar la natura	40

ENTREVISTA

TERMINÀLIA parla amb... Maria del Carme Llasat Botija, experta en física atmosfèrica i riscos climàtics	51
--	----

DOSSIER: Transició climàtica i terminologia

Marta Sabater Berenguer El Diccionari de la transició energètica: nous termes per al canvi de model	56
Meritxell Martell i Lamolla, Ana Romero i Càlix Crisi, emergència o catàstrofe? El poder de la terminologia en la comunicació del risc climàtic	59
Isabel Ruiz Mallén La crisi climàtica en l'àmbit educatiu: de la desatenció a l'acció	63
Jordi Jaria-Manzano La política terminològica del canvi climàtic	66
Àngela Justamante Rodríguez Comunicar la ciència en temps d'emergència climàtica	69

ESPAI DE TROBADA

XXI Congrés Internacional d'EURALEX: «Lexicografia i semàntica» 72
Carlos O. Rocha Ochoa

**V Jornades d'Espanyol per a Finalitats Específiques
Viena (V JEFE-Vi)** 74
Remedios Veiga Gómez

**XXII Jornada de la SCATERM «Ponts de diàleg entre la creació
i el consum de la terminologia»** 76
Mireia Almena Rodríguez

SEMBLANÇA: Ramon Margalef (Barcelona, 1919-2004)

Ramon Margalef, un gran científic nostrat 78
Joandomènec Ros

TERMINÀLIA
Número 31 (2024)

IMATGE PORTADA:
Lluís de Gibert

DIRECTORA:
M. Teresa Cabré Castellví (UPF, IEC)
EDITORA EN CAP:
Mercè Lorente Casafont (UPF, IEC)
CONSELL DE REDACCIÓ:
Ester Bonet Solé (SCATERM), Marisa Carrió
Pastor (Universitat Politècnica de València),
Àngels Egea Puigventós (Universitat
de Barcelona), Xavier Fargas i Valero
(TERMCAT), Sabela Fernández-Silva (UNED,
PUCV), Anna Joan Casademont (Université
TÉLUQ, Québec, Canadà), Albert Morales
Moreno (Universitat Oberta de Catalunya),
Pilar Sánchez-Gijón (Universitat Autònoma
de Barcelona), Laura Santamaria Guinot
(Universitat Autònoma de Barcelona),
Johannes Schnitzer (Wirtschaftsuniversität
Wien, Àustria), Mercedes Suárez de la Torre
(Universidad Autònoma de Manizales,
Colòmbia)

CONSELL ASSESSOR: Gerhard Budin
(Univ. de Viena), Tina Célestin (OQLF),
Guiomar Ciapuscio (UBA), Maria Corominas
i Piulats (UAB, IEC), Loïc Depecker (Univ.
de París I), Pamela Faber (UGR), Joan Martí
Castell (URV, IEC)

CONSELL CIENTÍFIC: Andreina Adelstein,
Ieda Alves, Jordi Bover, Margarita Correia,
Maria Josep Cuenca, Patrick Drouin, Joaquín
García Palacios, Christophe Gerard, Xosé
Maria Gómez Clemente, Gloria Guerrero
Ramos, Mar Massanell Mesalles, Fernando
Prieto Ramos, Gabriel Quiroz Herrera,
Antoni Roca Rosell, Micaela Rossi, Gerardo
Sierra Martínez, Joan Vallès Xirau, Lieve
Vanghechuchten, Carmen Varo Varo, Igone
Zabala.

CAPÇALERA DE LA REVISTA: Jesús Carrasco
DISSENY I MAQUETACIÓ: Esteve&Estêvão

EN AQUEST NÚMERO HAN COL·LABORAT:
Mireia Almena, Núria Bel, Rosa Estopà,
F. Xavier Fargas i Valero, Àngela Justamante
Rodríguez, Jordi Jaria-Manzano, Adéla
Kotatkova, Maria del Carme Llasat Botija,
Meritxell Martel i Lamolla, Ludovic Masson,
Pere Renom i Vilaró, Carlos O. Rocha Ochoa,
Ana Romero i Càlix, Joandomènec Ros,
Isabel Ruiz Mallén, Marta Sabater Berenguer,
Remedios Veiga Gómez.

SOCIETAT CATALANA DE TERMINOLOGIA
<https://scaterm.llocs.iec.cat>
Presidenta: Ester Bonet
Vicepresidenta: Rosa Estopà
Tresorer: Francesc Galera
Secretària: Laia Vidal
Vocals: Joan Puigmalet i Imma Sas
Delegada de l'IEC: Mercè Lorente

A la plataforma de la revista podeu consultar
les polítiques editorials actualitzades ([https://
revistes.iec.cat/index.php/Terminologia/index](https://revistes.iec.cat/index.php/Terminologia/index)).
També trobareu totes les indicacions per a les
noves trameses: [https://revistes.iec.cat/index.php/
Terminologia/about/submissions](https://revistes.iec.cat/index.php/Terminologia/about/submissions)

Llicència completa:
[https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/
es/deed.ca](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca)

Les revistes de l'IEC allotjades a l'Hemeroteca
Científica Catalana utilitzen com a descriptors
les quinze propietats recomanades al Dublin
Core Metadata Element Set, versió reduïda de
la norma ISO 15836 (2009).

Revista TERMINÀLIA
Societat Catalana de Terminologia
Carrer del Carme, 47 · 08001 Barcelona
Telèfon: 935 529 104
Adreça electrònica: terminalia@correu.iec.cat

ISSN: 2013-6692 (edició impresa);
2013-6706 (edició electrònica)
Dipòsit legal: B-44926-2009
Any d'inici de la revista: 2009

Aquesta revista és accessible en línia des de:
<https://revistes.iec.cat/>, <https://terminalia.iec.cat>,
<https://issuu.com/institut-destudis-catalans>

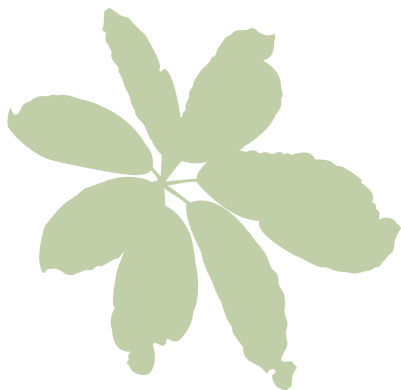
Revista indexada a: CARHUS Plus+, CIRC,
CiteFactor, DIALNET, DICE, DOAJ, Dulcinea,
EBSCO, ERIH PLUS, Google Acadèmic, Hispana,
IEC, ISOC, JournalTOCs, Latindex, MIAR,
MLA, RACO, REDIB, RESH, RETI, SHERPA
RoMEO, TIB.eu, TRACES, Ulrich's PDDb,
WorldCat.

El codi ètic de la revista TERMINÀLIA inclou
les recomanacions de la darrera revisió
(març de 2011) del Code of Conduct and Best
Practice Guidelines for Journal Editors del
Committee on Publication Ethics (COPE)
<https://publicationethics.org> i les impulsades
des de l'Institut d'Estudis Catalans, institució
editora de la revista.

Amb la col·laboració de:

Aquest número

Sigueu ben retrobats i retrobades en un nou número de **TERMINÀLIA**.

Som a la primavera i enguany se'ns mostra ben pletòrica, però no hem d'oblidar que som dins d'un cicle de transició climàtica. Per això, aquest número hem volgut dedicar-lo al tema transversal «Transició climàtica i terminologia». A la secció «Entrevista» n'hem parlat amb Carmen Llasat, catedràtica de Física de l'Atmosfera de la Universitat de Barcelona i especialista en l'impacte del canvi climàtic sobre els riscos naturals d'origen meteorològic. A la secció «Dossier» hem rebut la col·laboració de Jordi Jaria-Manzano, especialista en dret ambiental de la Universitat Rovira i Virgili; d'Isabel Ruiz Mallén, especialista en educació ambiental de la Universitat Oberta de Catalunya; de Meritxell Martell, consultora d'estratègia ambiental; d'Ana Romero, cap del Servei de Sostenibilitat i Educació de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, i d'Àngela Justamante, responsable de premsa del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF). A més, des del TERMCAT ens presenten el *Diccionari de la transició energètica*, un diccionari en línia elaborat amb l'assessorament de l'Institut Català de l'Energia i el suport del Govern d'Andorra. A la secció de la «Semblança» recordem l'obra de Ramon Margalef, una figura cabdal en la història de l'ecologia en l'àmbit internacional, a càrrec de Joandomènec Ros, membre de la Secció de Ciències Biològiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

A la secció «Articles» hem inclòs quatre textos avaluats externament mitjançant revisió doble i cega, tres en llengua catalana i un en castellà: el primer sobre la terminologia de la cirurgia vascular, a càrrec d'Adéla Kotatkova, de la Universitat Jaume I; el segon, sobre diccionaris especialitzats per a escolars, a càrrec de Ludovic Masson i Rosa Estopà, de la Universitat Pompeu Fabra; un tercer article, en llengua castellana, sobre la terminologia dels grans models de llenguatge, que són a la base de les aplicacions d'intel·ligència artificial generativa, a càrrec de Núria Bel, catedràtica de Tecnologies del Llenguatge de la Universitat Pompeu Fabra, i un quart article de divulgació, sobre les denominacions populars dels mamífers, a càrrec de Pere Renom, científic i divulgador de 3Cat.

A l'«Espai de trobada» hi trobareu les cròniques del XXI Congrés Internacional d'EURALEX, dedicat a la «Lexicografia i semàntica», que es va celebrar l'octubre de 2024 a Croàcia; de les V Jornades d'Espanyol per a Finalitats Específiques, que van tenir lloc a Viena l'abril, i, finalment, de la XXII Jornada de la SCATERM, titulada «Ponts de diàleg entre la creació i el consum de la terminologia», celebrada el 29 de maig passat.

Amb el desig que gaudiu d'aquest nou número, us animem a fer-nos arribar els vostres comentaris o suggeriments per millorar TERMINÀLIA.

EL CONSELL DE REDACCIÓ

TERMINÀLIA

és la revista de la Societat Catalana de Terminologia, SCATERM, filial de l'Institut d'Estudis Catalans. Té una periodicitat semestral i es publica preferentment en suport electrònic.

Són ben reconegudes arreu les activitats terminològiques catalanes (en formació, en recerca, en normalització, en producció de recursos). TERMINÀLIA és, doncs, una publicació catalana amb una clara voluntat de projecció exterior; per aquest motiu, les llengües de la revista són el català i l'anglès. A la secció «Articles» s'admeten també originals en castellà i en francès. A la resta de seccions, quan hi ha contribucions en llengües diferents de les quatre esmentades, els textos es tradueixen al català, però també es pot trobar el text en la llengua original.

La temàtica de la revista gira entorn de la terminologia, en sentit ampli, i també s'estén a àmbits afins (anàlisi del discurs especialitzat, traducció especialitzada, història del discurs científic, ensenyament de llengües amb propòsits específics, enginyeria lingüística aplicada al treball terminològic, corpus lingüístics de contingut especialitzat, etc.).

El 100 % dels continguts de la revista són contribucions originals. La revista està estructurada en seccions fixes, que pretenen reflectir la situació actual de les diverses activitats terminològiques i d'àmbits afins, i també servir d'òrgan d'intercanvi i d'expressió dels diversos perfils professionals vinculats a la terminologia. És un objectiu principal de la revista publicar articles de qualitat i que hagin superat una doble revisió cega.